

JUTRANJE NOVI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 22.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213

Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

upravnništvo: Mariljn trg št. 8. — Telefon št. 44.

Plačano do:

P. n. Vseučiliška knjižnica

Obvezni izvod.

Pavšalni franko

Ljubljana

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštne ček. uradu št. 13.238.

Za pozitivno politiko.

Javno življenje Slovenije je bolno. V mestih in na deželi divja nepomirljiva borba med liberalizmom in klerikalizmom, toda nikdo se še ni skušal uveriti o rezultatih te borbe, ki grozi absorbirati vse najboljše moči našega naroda. Frazerstvo se ni nikdar poganjalo tako bujnega klasja, kakor sedaj, ko nam je potrebna koncentracija vseh pozitivnih, v resnici državotvornih sil. Tisti, ki kriče po koncentraciji zgolj naprednih sil, imajo pred očmi le pobijanje klerikalnega zmaja in ne vidijo, da je ta cilj bolj negativen, kakor pozitiven, ako si bojne vrste ne postavijo vzvišene in za vse prijatelje naše kraljevine, državnega in narodnega edinstva sprejemljivega cilja. Na žalost gre velika zasluga za zastrupljanje studentov ljudem, ki so v svoji preveliki vni mistovetili dostojanstvo liberalnega nazora s puhlim prostozidarstvom v politični halji. Ko bi se slovenski mladinci zavedali, koliko dobrih Slovencev so ravno oni s svojo ostudno gonjo odtrgali od državni misli, složnemu sodelovanju pri izgraditvi naše države, ne bi nikdar upali s tolikim cinizmom zatrdjati, da so le oni edina rešitev iz politične krize, v kateri se danes nahaja slovensko politično življenje.

Prvi, ki je koval koncentracijo naprednih sil, je bil demokrat dr. Kukovec. Ta moč je v svoji politični nespornosti imel pred očmi samo en cilj: preobiti klerikalnega maha in prevzeti vodstvo naprednih Slovencev. Ali demokrati so pokazali preveč apetita in tako se je stvar razbila. Pa ne samo radi tega. Tudi zato, ker ni bilo konkretnega cilja. Treba je imeti načrt, kako naj bi se vodila politika slovenskega naroda v trenutku, ko bi ljudstvo pristalo tudi na koncepcijo, ki odgovarja željam njegovih današnjih voditeljev. Demokrati pa so kot sterilni elementi slovenske politike proglasili boj klerikalizmu kot alfo in omego vsega napreda, udejstvovanja v javnem življenju. Tu, v tej bridki resnici tičijo vsi neuspehi po svetovni volni in po osvoboditvi. Živimo v času, ko se hoče ljudem pozitivnih programov. Sovražstvo pa še ni bilo nikrav pozitivno, najmanj pa more dovesti do uspehov v politiki, kjer je treba ljudske plasti pridobivati, ne pa odbijati.

Nam Slovincem je potreben blok poštenih ljudi, iskrenih zagovornikov državne misli, poštenja v javnem življenju. Čemu odbijati, ko pa morimo pridobivati? Kdor seje zdrabo, se ne sme čuditi če jo pri tem izkupi. Sanacija našega javnega življenja se ne da izvesti po načinu, ki ga imenuje Nemec nekako banalno »Rosskur«. Tu je treba previdnega zdravljenja, kajti o diagnozi smo si vendar vsi na jasnem. Injekcije s prostozidarskim serumom ne bodo rešile bolnika, nasprotno pa mu tako škodujejo, da se je bati najhujšega, ako se naša slovenska javnost ne bo pravočasno zbudila iz letargije, v kateri jo drži brezvestna skupina okoli glasila na Miklošičevi cesti.

Več poštenja! To nam je potrebno predvsem. V drugi vrsti pa mora blok poštenih ljudi naprednega mišljenja postaviti konkretno načrtani program. Kmeta in delavca je treba pridobivati za državno in narodno misel, fraza naj bi izginila na zborovanjih in v tisku, na njeno mesto pa naj bi stopil praktični nasvet, inicijativa vseh za vseh, ne pa inicijativa nekaterih za posameznike. Kar je bilo diskreditirano po zaslugi fanatičnih demokratičnih tintomazov in klevetnikov, mora s podvojenim delom priti do svoje rehabilitacije. Treba nam je plemenitega tekmovalstva, sistematično borbo pa moramo napovedati zapletenosti, ki se je zopet po zaslugi demokratov tako globoko zarilo v vse naše javno življenje.

Blok poštenih zagovornikov državne misli je nujna potreba. O njegovi izvedljivosti pa ne dvomimo, pač pa smo prepričani, da bo »napredna koncentracija« demokratičnih inicijativ romala kot Kukovec fantom v politično brezpomembnost in pozabljenost.

Zgradba luke na Sušaku.

Beograd, 23. nov. (Z) Na prošnjo sušaskih gospodarskih krogov je ukrenilo ministristvo poljoprivrede in voda mere, da se regulira morska obala v svrhu zgradbe luke na Sušaku. ki bi služila blagovnemu prometu.

Parlamentarna situacija. Demokrati za sabotažo parlamentarnega dela.

Beograd, 23. novembra. (Z) »Tribuna« piše: Zemljoradniki se z vnmno pripravljajo za napad na proračun v podrobni debati. Debate se bodo udeležili vsi poslanci in so vloge že razdeljene. Gosp. Dimitrije Vujić bo ostro kritiziral proračun ministrstev za promet in zgradb, g. Dimitrijević proračun ministrstva pravde, g. Joca Jovanović proračun predsedništva vlade in ministrstva zunanjih del, g. Miloš Moskovljević proračun ministrstva pravde.

Kakor se zdi, nameravajo demokratiški poslanci v plenumu finančnega odbora sabotirati delo in onemogočiti sprejem proračuna do konca leta. Vsi člani demokratiške kluba so se javili za besedo in nameravajo, kakor tudi poslanec J. Jokić, imeti dolge govore. Istotako ne pristajajo na to, da se debatira na poročilih sekcij, kar bi pospešilo delo, temveč zahtevajo razpravljanje o proračunu vsakega ministrstva, kar bi trajalo mnogo dalje.

Beograd, 23. novembra. (Z) Predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović je posetil danes g. Pašića, da se z njim sporazumi o delu narodne skupščine. Za danes dopoldne sklicana seja načelnikov skupin, se vsled odsotnosti g. Ljube Davidovića ni mogla vršiti.

Prihod poslancev.

Beograd, 23. novembra. (Z) Veliko število poslancev je že prišlo v Beograd z notranjosti države. Zjutraj se je v parlamentarnih krogih živo razpravljalo o vprašanjih zunanje in notranje politike. Nemški poslanski klub je skoro polnoštevilen v Beogradu in

Prava pot vladne politike.

Beograd, 23. nov. (Z) Današnja »Samouprava« piše v članku pod naslovom »Naš pravac« o pravih težnjah in razpoloženju na srbski strani: Hrvatske in slovenske mase bi pri razljudem opazovanju mogle opaziti v delitvi najvažnejših ulog v državi Hrvatu Trumbiću neomajno srbsko vero v ljubezen in prijateljstvo hrvatskih bratov. V tem pravcu bi se bili brez dvomno razvijali ti odnosi, ako bi se Trumbiću ne bi bil tako slabo izpadel in ako ga ne bi bile dovedle ambicije končno do tega, da zaide na krivica pota in se identificira z najnesolidnejšimi političnimi elementi v tej državi.

Navodila za izvedbo zakona o državnih uradnikih.

Ocenjevalne komisije in njihova pristojnost.

Beograd, 23. novembra. (Z) Upravno odeljenje ministrstva notranjih del je poslalo včeraj vsem velikim županom v državi zapis, ki vsebuje navodila, kako je postopati pri izvedbi zakona o civilnih državnih uradnikih in uslužbencih. Po teh navodilih bodo mogli od sedaj vršiti veliki župani razmešanje državnih uradnikov in uslužbencev v svojem področju. Da se do končne razvrstitve ne bi nagromadilo veliko število uradnikov, se bo imenovalje v pokrajinah vršilo le v najnujnejših slučajih. Glede državnih slug je odredil dr. Vujić, da se vsi oni, ki niso odslужili svojega roka v vojski, takoj odpuste iz službe, kar se nanaša enako tudi na uslužbenice, ki še niso izpolnili 21. leta in potemtakem še niso služili v vojski. Da bi se ocenjevanje uradni-

čaka nestrpno na definitivno rešitev vprašanja o odstopu Zombolje Romuniji.

Beograd, 23. nov. (Z) Zemljoradnik pripravljajo interpelacijo o delovanju generala Wrangla in njegovih ljudi v naši državi, demokrati pa interpelacijo naših odnošajih z Rusijo.

Finančni odbor.

Beograd, 23. novembra. (Z) Danes se je sestal plenum finančnega odbora ob 10. uri dopoldne, da nadaljuje generalno debato. Govorila sta gg. Žebot in Jokić. Seja se je nadaljevala ob 3. uri popoldne.

Muslimani in radičevci.

Beograd, 23. novembra. (Z) »Beogradske Novosti« piše: Včeraj je dopotoval iz Zagreba g. dr. Hrasnica. V Zagrebu se je mudil nekoliko dni. V tem času je imel nekaj konferenc z vodstvom Hrvatske republikanske seljačke stranke in z g. dr. Lorkovićem. Kakor izgleda po utisih, ki jih je dobil g. dr. Hrasnica v Zagrebu, se zagrebški opozicionarci ne pripravljajo za sedaj na nikakvo akcijo, temveč so se omejili na priobčevanje Radičevih poročil iz Londona, pričakujoč njegov povratek. Po rezultatih teh konferenc je soditi, da napredni muslimani ne bodo spremenili svoje taktike, temveč da bodo ostali kakor tudi klerikalci na istem stališču napram vladi, kakor so bili do sedaj. Gosp. dr. Hrasnica je bil, kakor doznajajo »Novosti« z druge strani, v Zagrebu tudi pri I. Hrvatski štedionici radi pogajanj o fuziji muslimanske centralne banke s hrvatsko centralno banko za Bosno.

Naša država preživlja notranjo krizo, iz katere pa se vendar lahko rodi zdrav in napredna državna skupnost našega troimenega naroda. Državna vlada kaže v tako težkih krizah dobro srčnost in potrpežljivost, ki ji donaja zelo ostre graje od strani patrijotov. Kljub temu pa ona namenoma prizanaša v zmoti se nahajajoči deci svojega naroda, ker je to naša kri, naše meso in naše kosti, ker ve, da ostre mere ubijajo zmozo, a izzivajo trmoglavost, ki je slepa in gluha. Vlada gre zavestno in odločno svoje pot v prepričanju, da po stvarnost in resničnost s časom pobila vsako zmozo in jo odstranila enkrat za vselej.

Reško vprašanje na mrtvi točki?

Razne časopisne kombinacije brez vsake podlage.

Beograd, 23. novembra. (Z) V zadnjem času se pojavljajo ponovno glasovi o rešitvi reškega vprašanja. Po teh vestih bi se imela rešitev reškega vprašanja izvršiti via facti. Italija, ki ima Reko v svojih rokah, bi izvedla vse nesporne točke pogodbe. Ona bi nato evakuirala Baroš in Delto, in bi potem dala nekatere koncesije t. j. ko-rekturo meje od Triglava do morja. Ko bi vse to izvedla, bi bilo vprašanje Reke, katero zahteva Italija za sebe, t. j. mesto, luko in občine, ki so že pred vojno pripadale Reki, odstavljeno z dnevnega reda. Italija bi ostala začasna okupatorica Reke na sličen način, kakor je to bila Avstrija glede Bosne. Italija ne bo več zapustila Reke, ker je v njo vložila po njenem računu 600 milijonov lir, a reška država dolguje razven tega 300 milijonov zlatih frankov. Kdor hoče imeti Reko, ta mora najprej likvidirati ta račun. Reka tega ne more, a naša država, kakor se zdi po tej verziji, neče.

To verzijo registrira tudi današnje »Vreme«, ki razven tega omenja, da bi naša država mogla dobiti eventualno Kantrido z okolico, Pehlin, Drenovo, Robovo in še nekaj sel. V zvezi s tem izjavljajo v našem ministristvu zunanjih del, da so vse te verzije brez podlage, ker v pogajanjih z Italijo še ni mogla najti podlaga za sporazum v reškem vprašanju. Naša vlada slejkoprej ne bo odstopila od rapalske pogodbe.

V tej stvari piše današnja »Tribuna«: V reškem vprašanju se še ni storilo ničesar. Nahajamo se še vedno na isti točki. Naša vlada ne menja svojega stališča, temveč vztraja še nadalje na tem, da se rapalska pogodba in sam-margeritske konvencije izpolnijo. Prav na Baroš in Delto je nesporno, Italija pa se samo izogiblje evakuaciji v nadi, da bo vendarle došlo do izvedbe aneksije Reke. Rajmejitev z Italijo še vedno ni izvršena od Zadra dalje.

Demisija nemške vlade.

Parlament izrekel nezaupnico dr. Stresemannovi vladi.

Berlin, 23. novembra. (W) Po glasovanju v državnem zboru je imel državni kancelar kratek pogovor z nekaterimi tovariši in je odšel na to k državnemu predsedniku, kateremu je izročil demisijo celokupnega kabineta.

Berlin, 23. novembra. (W) Pri glasovanju o zaupnici vladi je zbornica oddala 392 glasov, od teh se je glasilo 155 za in 230 proti, sedem poslancev se je vzdrževalo glasovanja. Zaupnica je torej odklonjena.

Berlin, 23. novembra. (W) Pri glasovanju o zaupnici so oddali člani bavarske kmetijske zveze prazne listke, s katerimi so se vzdrževali glasovanja. Bavarska ljudska stranka je glasovala proti predlogu za zaupnico. S tem je bila nezaupnica rešena. Državni kancelar in člani njegovega kabineta so zapustili potem zbornico. Socialno-demokratiški in komunistični predlogi o pušitvi vojaškega izjemnega stanja so bili odklonjeni. Komunistični predlog na obtožbo zaradi veleizdaje proti udeležencem na monakovskem puču, zlasti proti von Kahr, Losovu, Ludendorfu, Seisserju in Hitlerju je bil istotako odklonjen. Demokrati so pri tem izjavili, da tudi oni izmed njih, ki so glasovali proti predlogu, žele, da se proti veleizdajalcem postopa z vso strogostjo.

Reparacijska komisija.

Pariz, 23. nov. (Havas) Državni sekretar Fischer je obrazložil v današnji seji reparacijske komisije gospodarski in finančni položaj Nemčije. Komisija smatra, kakor izgleda, Fischerjeva izvajanja kot dovolj jasna, in se bo po vsej priliki v terek o tem posvetovala. Današnje seje se je udeležil tudi ameriškanski veleposlanik.

Nemški separatisti.

Ludwigshafen, 23. nov. (W) Danes zjutraj so oboroženi separatisti nepričakovano udrli v mesto. Ob 10. uri je bila celokupna policija poklicana v

RAZMEJITEV Z ROMUNIJO.

Beograd, 23. nov. (Z) Danes dopoldne je sprejel minister zunanjih del v svojem kabinetu rumunskega poslanika g. Emandija in generala gg. Kalafatovića in Petkovića. Razpravljali so dalje časa o zadnjih popravkih v zapisniku za razmejitev z Rumunijo. Zapisnik bo po vsej priliki jutri zaključen in podpisan.

NAŠ NOVI POSLANIK V BERLINU.

Beograd, 23. novembra. (Z) »Preporode« piše: Danes se pričakuje na poziv vlade prihod Balugdžića, ki bo takoj podal poročilo vladi o situaciji v Grški in o naših odnošajih napram njej, potem pa odpotuje v Berlin na svoje novo poslaniško mesto. Balugdžić pojde v Berlin v posebno važni misli, ker gre za novo diplomatsko orientacijo.

Širite
Jutranje Novosti

Razpust komunističnih in reakcionarnih organizacij v Nemčiji.

Berlin, 23. novembra. (W) Na podlagi dveh naredb, ki jih je podpisal general von Seeck, se razpuščajo in so prepovedane za celo državno ozemlje vse organizacije in ustanove komunistične stranke Nemčije, komunistične omladine in komunistične (tretje) internacionale, nadalje vse organizacije in ustanove nacionalno-socialistične delavske stranke in nemške narodne napredne stranke.

Plenitve v Berlinu.

Berlin, 23. nov. (W) Na različnih krajih mesta je prišlo danes dopoldne zopet do plenitev mesnic in pekarn. Pred neko mesnico je policija razkropila veliko množico ljudstva, še predno je prišlo do plenitve. Tolpa 10 moških in več žensk, ki je sklenjeno hodila od prodajalne do prodajalne, je bila aretirana.

ODNOŠAJI Z BOLGARSKO.

Beograd, 23. novembra. (Z) Iz Sofije javljajo, da je v klubu »Union« bila prirejena sinoči soareja naših delegatov v čast bolgarske delegacije. Te soareje so se udeležili vsi naši delegati z g. dr. Novakovićem, šefom delegacije, na čelu. Na soareji so bile izrečene zdravice z obeh strani v prilog prijateljstva obeh narodov. Delo delegacije je končano ter se pričakuje le še prihod g. Rakića iz Beograda, da se izvrši podpis.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 23. novembra. Pooblašitev bo polagoma prenehala. Ravno tako padavine. Nekoliko mrzleje, severnovzhodni vetrovi.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Osma žena.« Izv.

Opera: »Prodana nevesta.« Izv.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoč teden: lekarna Bohinc na Rm.ski cesti in Leustek pri Zmajskem mostu.

„Kakor nebrzdani žrebci ...“

(Napisal slovenski duhovnik.)

Zelo inteligenten Slovenec je rekel, da je svoboda prišla za 50 let prezgodaj, da zanj še nismo bili zreli. In res, ob razsulu stare zatiiralke in ob nastajanju nove narodne države smo bili kakor pijani. Praznovali smo veselo pirovanje. Pa zgodilo se nam je kakor mnogim zakoncem. Koliko poročencev gre s cvetkami in petjem v novi dom in ne mislijo drugega, kot da bodo celo življenje tako ljubili in srčkani med seboj kakor na dan poroke. — Potem pa porumenijo venci na vratih, kmalu se slišijo razdražene besede, potem padajo jezne besede, vrata treskajo in kakor slana na pomladno cvetje pade grobost in svoglavost na vso neznost in iskrenost. Mnogi ne najdejo potem nikdar več ključa do srca in če pride, sploh ne vedo, čemu so živeli. Ali pa mora rečejo na smrtni postelji: Ah, če bi mogli še enkrat živeti, kako drugače bi začeli!

A menite, da bi zakonske dvojice, ki se razdvajajo v prepiru in trmi in si življenje spremenijo v peklo, da ne bi tisočkrat rajše živeli v slogi in ljubezni med seboj? Žal pa, da tega kratko malo ne morejo, ker se niso od mladosti učili in vadili v tem. Brez moči so nasprotni lastni divjosti in togoti.

Ali ni ta slika dobra prispodoba za naše javne prilike? Slišijo se razdražene besede, vrata treskajo in kot slana je padlo splošno očitjanje in zabavljanje na vso prvotno iskrenost in ljubezen.

»En konkretni slučaj.« »Avtonomist« je prinesel v 43. št. »Cirilica«. Dopis, spisan od nekega »kmeta«, je bil v zelo strastnem tonu. Pisec pravi, naj Srbi cirilico »kar lepo spravijo v kot.« Res, mi vsi, ki rabimo latinico, bi jo pozdravili. Tudi s srbskega stališča bi bilo to praktično in tudi iz splošno prometnega. Toda upoštevati moramo neki drug moment. Srbi cirilice še niso opustili iz istih razlogov, kakor je niso opustili Bolgari in Rusi in kakor niso opustili svoje pisave Nemci, Grki, Japonci itd. Latinica je pač najpriljubnejša pisava, a našti narodi hranijo svojo pisavo kot nekako narodno tradicijo. Skoro vse nemške knjige in nemški časopisi so pisani z okornimi gotičnimi črkami, a Nemci, četudi so zelo praktičen narod, se držijo te svoje pisave kot neke narodne posebnosti. Zakaj naj torej mi ravno Srbom tako zelo zamerimo, da ne niso cirilice zamenjali z latinico?

»Kmet« pravi, da se naši otroci cirilice ne bodo in ne bodo učili. Meni ta trma in ključavnost (ki ima nekaj otroškega na sebi) ne ugađa, bolj pametno se mi zdi tole stališče: Naši otroci naj se naučijo najprej latinice, potem pa je zanje potrebno, da se nauče še cirilice. To je potrebno toliko časa, dokler se bodo Srbi posluževali cirilice. To je vendar nekaj ob sebi razumljivega, da če smo v Jugoslaviji, kjer velik del naroda piše v cirilici, da se morajo naši otroci priučiti tudi cirilici. S Srbi smo v eni državi in naši ljudje pridejo v kraje, kjer vlada cirilica. Torej se morajo otroci v šoli priučiti tej pisavi. Zato se menda naši otroci vendar še ne bodo posrbili in toliko soli imajo tudi še v glavi, da bodo v stanu priučiti se pisavama.

Naj bi šel Avtonomistov cirilicarij recimo v Italijo ali Avstrijo. Slovenski otroci v teh državah se morajo učiti la-

ščine in nemščine in sami spoznajo to potrebno, a bili bi zelo zadovoljni, če bi se smeli najprej priučiti slovenščini in če bi se potem smeli učiti tujega jezika na podlagi materinščine. A niti tega jim ne dovolijo, vzeli so jim slovensko šolo. Pri nas pa tak vik in krik, če se morajo otroci učiti tudi cirilice! Kdor hujša ljudstvo proti cirilici, uganja prestrašeno demagogijo! Mesto da bi ljudi poučili in pomirili, jih le hujšajo in ščuvajo! Vsa ta demagogija pa priča, da je oni utegnili imeti prav, ki je rekel, da nismo zreli ...

Nekateri pri nas se toliko razburjajo radi napisov na kolodvorih in poštah pečatih tudi v cirilici. Toda, ali ni to baš znak narodnega združenja in edinstva? Kako se vzradosti človeku srce, če pride iz tujine in zapazi na kolodvoru napis v obeh pisavah! Vidni znak, da smo se po tolikih stoletjih našli z našimi južnimi brati in združili v eno državo. Tak vtis napravijo ti napisi tudi na inozemca. Samo nadut in omejen šovinist in separatist se more nad tem spodtikati ali to smatrati za ponižanje! — Nekoč sem obiskal ugledega in izobraženega dr. F. (bilo je to izven naše države in dr. F. ni Slovenec). Naenkrat doktor vstane, kakor da se je nekaj važnega domislil in gre v sosedno sobo, češ, da mi hoče nekaj pokazati. Kmalu se vrne z lističem in mi ga poda kot nekaj posebnega z vprašanjem, če znam brati. Bil je v cirilici pisan napis neke obmejne jugoslovenske postaje, ki ga je tuji gospod skrbno »premalal« in vzel s seboj kot posebno rariteto. In ga je kazal potem doma, ne da bi se stvari posmeleval, marveč kot posebno zanimivost s potovanja.

Kako malenkostni in netolerantni smo mi! Mesto bi bili ponosni na take javne simbole ujedinjenja, se jezimo in razburjamo! Ta naš nesrečni separatizem! Ta nam je in nam še zasenčuje oko in utesnuje srce! Kranjski separatizem je kriv, da smo izgubili Koroško. Ta je videl samo do Karavank in je vzrok, da je zdaj tudi državna meja vrhu Karavank. Ta je vzrok, da nismo šli tedaj v Gospodstvo. Srbi so se tedaj izkazali koroškimi Slovincem za boljše brate nego mi. Oni so prišli na Gospodstvo polje. Žal je bilo že prepozno. Omejeni provincialistični duh zastuplja našo narodno zavest.

Beograd je naše prestolno mesto. Vsak dober državljani bi se moral veseliti, da to mesto raste in napreduje. Tu se zida nova javna in državna poslopja. Pravilno je, da k temu prispeva cela država. Tudi Dunaj ni zrastle iz lastne moči. Separatizem pa vidi le sebe in kriči, ker Beograd zida. In pokrajine, ki so bile še pred nedavnim pod Turki. Ali ni dolžnost in tudi v interesu cele države, da se te pokrajine čim prej civilizirajo? Da se doli pozidajo ceste, železnice in druge javne naprave. Če smo ena država, mora cela država k temu prispevati. Sebični separatizem zopet godrnja, zakaj ne ostane ves denar doma. Kdo pa naj potem kultivira Makedonijo? Bogatejši in naprednejši mora pomagati slabejšemu in potrebnejšemu.

Toda nismo še pri koncu. Separatizem prihaja do gorastne trditve: »Vsak srbski poraz bo naša zmaga.«

Iz prosvetnega življenja.

LA BEAUMELLE.

17. nov. 1923 je bilo 150 let, odkar je umrla ta francoski književnik, ki jo pristransko in pikro napadal Voltaire. Ko ga je avtor »Slovenskih sporov«, abbé Trill, kanonik in Monistrolu, vprašal, zakaj je tako hud na »Zadigovega« očeta, je La Beaumelle brezsilno odgovoril: »Ker se stvar dobro prodaja.« Zvedevši o tem, je Voltaire pripomnil: »Čisto prav, zljak kupuje spis, minister pa podkupuje pisca. Dve muhi na en udar!«

La Beaumelle zasluži danes omembo samo še za delo, ki ga je l. 1751 objavil pod psevdonimom Gonia de Palajas: Moje misli ali Pravičilo (Mes pensées ou Le qu'en dira-t-on), ki so jih pripisovali Montesquieuju, kar je lepo priporočilo. Celih 38 let pred prekuclo je La Beaumelle pisal:

»Ako bo jarem postal teždalje težji, bo na vsak način izbruhnil splošen prevrat v Evropi. Ta revolucija bo napočila, kadar ne bodo narodi, zadavljeni pod davki, imeli drugega nego svoje duše in jih imeli edino zato, ker duši ni mogoče na dražbi prodati.«

Iz te redke knjige (kraljeva policija je zaplenila mnogo izvodov) naj sledi še nekoliko iveri:

»Često je človek samo zategadelj skromen, ker ne zna biti ponosen.«

»Malo je lepši življenj na drobno. Veliki možje so veliki zgoli na debelo.«

»Vseposvodo vidimo edino ljudi, ki delajo dobro in ki to slabo delajo.«

»Ne želi si biti povišan, preden nisi velik.«

»Kadar velikaš počenja nizkotnosti, se pač nada, da se bo odškodoval z visokostjo.«

»Čuvstvo ima skoro vselej pravilne misli, ker ne utesne ostroumno razglabljanje.«

»Precej splošno se meni, da moreš biti šele v neki starosti velik mož. Kakor da ti je glava bolj zdrava, če je sivlasla.«

»Bedakova pohvala mi ne bi smela laškati, vendar pa mi ugađa skoraj prav tako kot razumnikova. V trenutku, ko me hvali, postane tepec duhovit. Bistroglapec, ki me hvali, je samo pravičen sodnik.«

»Velikaši so kot Hotentotje. Čudoviti se nam vidijo, kadar zasledimo pri njih zdravo pamet.«

»Nikdar si ne nakopujete sovražnikov, zlasti ne plahih.«

Zaključimo zbirko z dvema mislimi, ki sta silno časi primerni:

»Ljudje, nezmorni, da bi izvršili najmanjše reči, so često jako sposobni, svetovlji največje. To so kabinetski junaki. V srcu jim je bolečnost, v duhu pa srčnost.«

»Morda je več takih ljudi, ki so manjkali priložnostim, nego takih, katerim so manjkale priložnosti.«

D.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

— Dvasetletnica umetniškega delovanja opernega pevca G. Julija Betetta. Danes zvečer vprizori se v opernem gledališču Smetanova opera »Prodana nevesta«, v kateri polje vloze Kecalja G. Julija Betetta, ki proslavi ta večer 20 letnico svojega umetniškega delovanja. Občinstvo zna ceniti visoke umetniške vrline G. pevca in mu je prav gotovo tudi iskreno hvaležno za vse užitke, katere mu nudi v partijah raznih oper.

— Drama vprizori v soboto »Danes bomo tiča«. V nedeljo popoldne mladinsko igro »Krojaček-junaček« in zvečer »Osma žena«. Vse te tri predstave se vrše izven.

— Veselotigra Danes bomo tiči, ki je žela pri vseh dosedanjih predstavah polno smeha in aplavza, se vprizori v soboto, dne 24. t. m. z gg. Juvanovo, Wintrovo, Medvedovo, Gorjupovo, Rogozom, Lipahom, Kraljevom, Plutom in Drenovcem v glavnih vlogah. Ker je bil pri dosedanjih vprizoritvah naval občinstva velik in mnogi niso mogli dobiti vstopnic, opozarjamo na to predstavo, ki se vrši izven abonmaja, vse tiste, ki je še niso videli.

— Predstava za naše malčke bo v dramskem gledališču v nedeljo, dne 25. novembra ob 3. popoldne. Vprizori se vesela otroška igra Krojaček-junaček z godbo in baletom.

— Osma žena, francoska komedija z Nablocko, Putjato in Rogozom v glavnih vlogah se vprizori v dramskem gledališču v nedeljo, dne 25. t. m. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Ljudska operna predstava. V nedeljo zvečer se vprizori v operi Čajkovskega »Evgenij Onjegin« pri znižanih ljudskih cenah.

(»Avtonomist« št. 43.) Noben Nemec, Italijan ali Madžar bi ne mogel hujše pisati. Kdor tako piše, ni Slovenec in ne Slovan, ampak sovražnik naroda. Kajti, kdor narodno čuti, pravi: vsak slovenski, vsak srbski poraz je naš poraz. Ah, veselite se Nemci, Italijani in Madžari, lahko si boste delili našo zemljo, in lahko boste še tlačili naše neodrešene brate, ko tako hujška brat proti bratu! Trdo pada tujčeva pest po naših ločenih bratih, a vse to nas še ne izpametuje in privede do spoznanja. Prav si imel, črnogled, da smo še nezreli, za 50 let zadaj ...

Anglež H. Stanley takole piše o mehužnostih, občutljivosti in domišljavosti svojih spremljevalcev po osrčju Afrike: »Medtem ko smo začeli potovati po Afriki, so pogosto zaslužili grajo. Vsaka beseda jih je razdražila, vsak pogled so občutili kot razžaljenje, bili so kot nebrzdani, trmasti (widerspenstig) žrebci, ki še niso navajeni na uprego, bili in brcali so kot divji okrog sebe, besni name in na vsakogar. Ko pa so, upognjeni svoje neprestanega trpljenja, napravili svoje izkušnje v pragozdu in so sopili zopet na svobodno dnevno luč, tedaj sem imel resnično vzroka dovolj, da sem bil ponosen nanje. Težko so bili preizkušeni, izredno so prestali ognjeno preizkušnjo. Njihovi živci so bili od železa in njihova srca kot eno in nič jih ni moglo omajati v njihovi disciplini.«

Ali ne veljajo zgornje besede tudi o nas? Vsaka stvar nas razdraži in razžali in kot besni bijemo okrog sebe. Koliko krija je bilo na pr. zaradi redukcije častnikov. Drugače so separatisti vedno za zmanjšanje vojaštva, zdaj so gnali tak krik, ko je vsled novega priraščaja imelo biti upokojenih nekaj sto častnikov. In da samo Slovence in Hrvatce pošiljajo v pokoj. Potem se je pa izkazalo, da je bilo relativno upokojenih še več Srbov nego Hrvatov in Slovencev.

Govorila sva z nekim Nemcem o nezadovoljnosti med Slovenci in Hrvati v Jugoslaviji. Rekel je: »Ti ljudje prej niso bili zadovoljni, zdaj niso zadovoljni, oni nikdar ne bodo zadovoljni!«

Razdvaljni separatistični duh ali moreš razumeti staro prislovico: Concordia parvae res crescent discordia maxima dilabuntur (Sloga okrepi slabotne, nesloga potare močne?)!

Zapiski.

POTVORJENI KOMUNIKE.

Načelstvo Narodne napredne stranke je o zadnji svoji seji izdalo komunike ter ga razposlalo listom. Včerašnja naša številka ga je prinesla v celoti. V »Slov. Narodu« pa je komunike moral pasirati cenzura, ki ga je pristigla, prikrojila po svoje in celo potvorila. Tako pravi: »glede ljubljanskega mandata bo NNS storila sklepe ob dogovorjenem terminu, ki nastopi kakor znano, s 1. januarjem«. Tega odstavka ni v komuniku kakor se naši čitatelji lahko prepričajo. Kakor smo se informirali, je stvar tudi precej drugačna. Tozadevna razprava je podala, da stoji načelstvo prejkoslej na stališču, da je bil termin za odložitve mandata po G. prof. Reisnerju, čim je bila uzakonjena službena pragmatika, kar se je zgodilo, kakor znano, 1. septembra. G. prof. Reisner pa stoji na stališču, da bo ta termin dan, ko bo se kraljeva uredba o razvrstitvi in porazdelitvi uradnikov in drž. uslužbencev, ki je bila objavljena 1. novembra, uzakonjena od narodne skupščine, kar se lahko zgodi v prihodnjih dneh. Ob tem terminu se ga zopet pozove, da odloži mandat. Ako bo tudi ta poziv brezuspešen, tedaj se bo po 1. januarju, ko bi moral G. prof. Reisner brezpogojno odložiti mandat, cela stvar izročila javnosti, da izreče o njej svojo sodbo. To je torej čisto nekaj drugega, kakor kar poroča »Narod« oziroma njegov sedanjí šef-redakter. Tako delajo gospodje za napredni blok!

Regulacija — osušenje in namakanje — Cerkniškega jezera in Notranjski kotlin

V prihodnji nedeljski številki začnemo objavljati veletresantno študijo in zgodovino o regulaciji bajeslovnega Cerkniškega jezera in Notranjskih kraških kotlin, katero je spisal znani vodopravni in hidrotehnični veščak: vladni svetnik Franjo Župnek.

Zadeva je za Notranje od časa okupacije večjega dela Notranjske po Italijanih silno aktualna, ker je vsa Cerkniška — Lož — Staroška in Planinska dolina zgubila vsled protipogodbene italijanske okupacije večino svojih gozdov in torej svoje glavne življenske vire.

Gosp. vlad. svetniku Župniku se je posrečilo, da je s svojo znano energijo izvršil delno regulacijo Cerkniškega jezera, ter tako paraliziral gospodarski posestnikom z okupacijo večine gozdov in gorskih senožihi na Seneprškem, Javornškem in Planinskem pogorju. Kajti že z delno osušitvijo takozvane »nizke jezerske vode«, oziroma s pravočasno odpeljavo iste, ki je dosedaj zamočvirjala večji del jezera (čez 4000 orolov sveta) — je prebivalstvo dobilo čez 4500 orolov najrodovitejših travnikov, na katerih se je pridelalo lanske leto daleč čez 100.000 kvintalov sena.

Iz tega strokovnega, jako poljudno pisanega članka je razvidno, kako velikanse vrednostnine bi prinesla popolna regulacija Cerkniškega jezera in drugih enakih kraških dolin in kotlin v obširnih kraških planotah naše kraljevine.

Številke.

»Slovenec« je izgledal zadnje dni kakor kak judovski borzni list. Priobčeval je številke in sicer take številke, da se mu je nazadnje zmedlo tako, da sam ni vedel, kaj bi rad povedal. Videlo se je, da bi najraje rekel: Proč z davki!, toda to se mu je končno vendarle dozdevalo malo preočitno demagoško.

Huškanje proti skupni državi in proti Srbom je postalo že tako gnusno, da so to ugotovili tudi že pripadniki drugih narodnosti.

Naša nova država, ki je nastala po vojni, je bila tedaj res popolnoma nov organizem. Ta organizem tvorijo pokrajine, ki so se razvijale dotlej popolnoma ločeno, pod čisto drugačnimi prilikami, pokrajine, ki so tvorile dotlej elemente čisto drugega in drugačnega organizma. Zato nismo imeli nikakih izkušenj, na katere bi zanesljivo oprli smer naše gospodarske politike; nismo imeli statistike, ki je v gospodarstvu zelo važen faktor, skratka, imeli nismo prav ničesar, kakor velike, deloma po vojni uničene pokrajine, še neizkoriščana prirodna bogastva, delavne roke in pa voljo, zgraditi močno državo, ki bo slonela na temeljih demokratične enakopravnosti.

Zato srva gospodarsko delo tudi ni bilo tako uspešno, kakor se je splošno želelo. Vendar se je uvidevnim politikom kmalu posrečilo, najti pravo smer, ki je še najbolje odgovarjala prirodnim, gospodarskim in političnim okoliščinam, v katerih smo živeli in tedaj se je začel naš gospodarski, pa tudi politični položaj zboljševati.

To pa seveda ni bilo prav vsem raznim takozvanim »ljudskim voditeljem«, ki so si predstavljali državo tako, kakor so bili navajeni poprej. Dokler so imeli upanje, da bo par njihovih voditeljev dobro živelo na račun zapečljane ljudstva, so jim bile razmere

še všeč, kakor hitro pa se je pričelo gledati tem koristolovcem na prste, so bili užaljeni in ker tudi to ni pomagalo, so pričeli bruhati ogenj in žveplo, klevete in obrekovanja na vse, kar ni trolibilo z njimi. Ker jim Srbi niso pustili eksploatacije Slovenije, kakor so to želeli, so pričeli voditelji gristi okoli sebe in netiti sovraštvo proti Beogradu.

Samo en dokaz iz zadnjih dni. »Slovenec« je pred nekaj dnevi pisal, da plača Slovenija silne milijarde davkov, da vse plodove slovenskega dela požoro Srbi, da se sploh ne plača več delati, ker vse požre Beograd. In navajal je nekeke številke, koliko je plačala Slovenija davkov, ki so jih vse požrli Srbi ...

Slovenec« je vedoma lagal, ker je zmetel kar vse v en koš, brez ozira na davčni subjekt in na davčnega plačnika, brez ozira na direktne in indirektnne davke, samo da je številka večja in da bi postalo sovraštvo v državi še večje. Toda ne samo to. Isto glasilo je pisalo, da je dobila Slovenija od države samo bormih par tisočakov, da poginja Slovenija zato, da dobro živi Srbija ... Takim lažem in zavijanjem ni vredno odgovarjati. Samo za poštene ljudi naj služijo te-le številke:

Od celokupne vsote davkov je plačala leta 1921/22 Srbija in Črna gora 22%, Hrvatska in Slavonija 20,5%, Vojvodina 30%, Slovenija 13,1%, Bosna in Hercegovina 11,6% in Dalmacija 2,5%. Razmerje se od tedaj pa do danes ni spremenilo v večji meri, zato je popolnoma jasno, da je »Slovenec« lagal, ko je pravil, da plača davke samo Slovenija in da jih »požoro« drugi. Vsak po sebi čevlje meri in zdi se, da je »Slovenec« gospoda v požiranju zelo izveščana ... Prepričani smo, da je naš narod še vedno toliko zdrav, da bo sprevidel nevarno igro na njegov račun.

Vpliv fašizma na jugoslovensko manjšino.

(Od našega stalnega dopisnika.)

Trst, 22. nov.

Vsak teror more začasno ustaviti svobodni razmah teroriziranega dela naroda. Ob času terorja se značaji preizkušajo, kakor zlato v ognju, da vzamemo ta pogovor za primer. Ne zanima nas tu, kako je fašistovski teror vplival na moralno nefašistovskih strank v Italiji, ker je to zadeva Italijanov samih. Pač pa mora vsak naš trezen rodoljub promatrati to vprašanje z ozirom na našo jugoslovensko manjšino v Italiji.

Jugoslovenci v Italiji smo v primeri z italijanskimi prebivalstvom tako neznanatna manjšina, da ne moremo z našim številom niti najmanjše vplivati na one činitele, ki nam tako po mačehovski režejo narodni kruh. V časih terorja, poprej ilegalnega, zdaj legalnega, je torej naš položaj neprimerno slabši od ostalih protifašistovskih struj v Italiji.

Naša manjšina se sme in mora imenovati protifašistovska. Fašizem je takoj ob nastopu na vladno po svojem načelniku javno izpovedal, da pojde njegova politika za tem, da nas v najkrajšem času asimilira ali po domače nasilno potuji. Torej ta asimilacija se nima izvršiti naravnim putem, temkom dolgi leti počasnega absorbiranja neprimerno močnejšega laškega naroda. Ne, fašizmu je vse to prepočasno. Njemu se hoče naglih, vidnih »uspehov«. In kakor je Mussolini v vseh svojih potezah impulziven, včasih celo nevarno preneljen in prebrutalen, tak je tudi v obravnavanju naše asimilacije.

Izgnanje jugoslovenskega jezika iz vseh uradov, iz sodstva, zatrete jugoslovenske ljudske šole, odpušcanje slovenskih sodnikov, ki se sedaj vrši, vse to je izraz onega hlastanja samobahaške fašistovske politike »naglih uspehov«. Poleg tega se pri nas strašno zanemarija gospodarsko vprašanje. Trgovina, poljedelstvo, industrija je v zaostoj, a vinska kriza resno ogroža obstoj naših kmetijskih množic v vinorodnem Primorju. V okvirju tega začaranega risa pa se vrše še razne šikane, zakoni se teptajo ali izvajajo na samovoljen način, skratka našmu človeku se gremi sleherna ura njegovega težkega življenja.

Če se v tako hudih časih pojavljajo tudi med nami oportunisti, koritarji, klečaplazci, ki pa zaslužijo po večini ime izdajci, se ne smemo čuditi. V vsakem narodu je večalimanj plevla. Glavno je, da ta plevla ne preraste zdravega življa.

Toda če si ogledamo bolj od blizu, kdo so tisti, ki so se udali fašistovskemu pritisku ter igrajo žalostno vlogo Efilajtov, tedaj nam je v veseljem ugotoviti, da je ljudstvo ostalo zdravo.

Imeli smo na primer obisk nekaterih kraških županov, katerih imena že

poznate, v Rim. Ustanavlja se dalje neki fašistovski učiteljski sindikat »Eja«, kar ste že poročali. Danes pa že bemo izjavio tajnika tega novega društva, učitelja Kende, ki pravi, da odstopa. Moralni pritisk je tu pač nekaj izdal. Tupatam je v kakšni vasi vpisanih v fašistovsko stranko nekaj domačinov.

Vsi ti ljudje pa so skoraj brez izjeme v moralnem pogledu izmeček naroda. Eno je gotovo, da se fašistovska stranka vkljub vsemu terorju in pritisku ne more ponášati z nobenim znamenitejšim človekom našega naroda. Ne po inteligenci, ne po moralni kakovosti niso ti nesrečneži kakšen plus za fašizem. Nasprotno, oni so tisti izobčenci, ki so sami sebe moralno ubili.

Vsak naš inteligent, vsak naš količjak prevdaren človek, mora priti do zaključka, da Jugoslovenci nimamo kaj iskati pri fašistih. Pri tem odloča še eno dejstvo. Izdajstvo se namreč slabo ali nič ne rentira. Italijani slabo plačujejo odpadnike; kakor so sploh umazani, tako špekulirajo tudi tu. Ker pa prepričanih fašistov našega jezika ni, zato tudi ne more uspevati slovenski fašizem. Naše ljudstvo dobro ve, da fašizem ne bo rešil nobenega gospodarskega vprašanja, nasprotno, odkar je fašizem na vladni, se gospodarski položaj našega naroda stalno slabša in naši vinogradniki stoje pred gospodarsko katastrofo. Fašizem to gospodarsko katastrofo želi in jo pospešuje. Torej od njih nimamo pričakovati prav nič dobrega.

Zatorej smo takorekoč obsojeni v večno opozicijo proti režimu, ki nas hoče narodno in gospodarsko uničiti. Ta režim je tako brutalen, da se mu ne zdi niti vredno, da bi to svojo namero vsaj nekoliko maskiral.

Obsojeni v večno opozicijo, smo pa izpostavljeni vedno hujšemu moralnemu in materialnemu trpljenju.

Da se povrnem k šolskemu vprašanju. Postopanje fašistovske vlade ob tej priliki nam zopet nazorno pokazuje laški značaj. Najprej odpust učiteljstva, zatretje narodnih šol, dvojezičnost časopisov. Vsled odpora preklicje vlada odpušcanje učiteljstva in dvojezičnost časopisov. Ona glavna lumparija pa je ostala! Tako je fašistovska vlada z »velikodušno« potezo popravila dve mali krivici, zato da je glavna krivica ostala. Nekaj šundra in javkanja, pa bo tiho, tako si misli vlada in se redi ob našem gorju!

Izgube ljudskih šol pa ne moremo in ne smemo preboleti. Ta kulturni zločin one Italije, ki si lasti primat evropske civilizacije in kulture, mora prviti v svet, da spoznajo tudi drugod tega v kavalirsko pozo postavljenega šarlatana.

Primorski

Dnevne novosti.

— »Slov. Narod« v drugih rokah. Vsi odlični voditelji Narodne napredne stranke so zapustili upravni odbor Narodne tiskarne. Iz povsem zanesljivega vira smo zvedeli, da je odstopilo tudi celokupno nadzorstvo Narodne tiskarne, katerega člani so bili najozbiljnejši prijatelji pokojnega dr. Ivana Tavčarja. Izstopili so: naš slovenski starešina g. Peter Grasselli, predsednik trgovske zbornice g. Ivan Knez, g. dr. J. Kersnik, g. Robert Kolman in g. Urban Zupanec.

— K spremembi pri »Slov. Narodu«. Po ljubljani se o tej spremembi mnogo govori in šušlja. Ako je le senca resnice na tem, kar se govori, je to pač eden najzlastnejših slučajev svoje vrste. O tej aferi piše včerajšnji »Slovenec« sledeče: Ko je »Slovenec« pred kratkim to drl, se je takoj »Slov. Narod« oglasil z zmedenim odgovorom, da ni prešel v druge roke. Zdaj se poroča suho dejstvo, da so iz upravnega odbora Narodne tiskarne izstopili gg. notar Hudovernik, dr. Kokalj, dr. Majaron, dr. Vladimir Ravnihar in dr. Triller. V upravnem odboru so ostali še gospa dr. Tavčarjeva, dr. Ivo Tavčar, inž. Fran Tavčar in dr. Konrad Vodusek.

Odstopila je torej večina odbornikov in sicer so to, kakor znano, bili stari osebni prijatelji in ožji politični somišljeniki rajnega dr. Ivana Tavčarja, med njimi predsednik narodnonapredne stranke dr. Triller in dr. Ravnihar, podpredsednik stranke, ki se je ustanovila lani po želji dr. Ivana Tavčarja in imela v »Slov. Narodu« svoje glasilo. O vzrokih te velike spremembe v vodstvu Narodne tiskarne in dosledno v vodstvu »Slov. Naroda« se v Ljubljani, posebno v političnih krogih živahno razpravljajo. Po eni verziji so dediči dr. Ivana Tavčarja, ki je imel sam znatno množino delnic in, združeno z gori imenovanimi, tudi stalno večino v Narodni tiskarni, popustili to družbo in se zvezali v novo večino z drugimi delničarji iz krogov Vladimira Arka in bančnega nadravnatelja Praprotnika, ki v Sloveniji protežirata politiko takimenovanih »mladinov«, dasi velja g. Praprotnik v Beogradu za radikala. Po drugi verziji so pa dr. Tavčarjevi dediči naravnost prodali skupini Arko-Praprotnik pretežen del svojih delnic; govori se, kdaj je bila dotična pogodba v Slovenski banki sklenjena, o 93 prodanih delnicah in o mastnih milijonih, ki da so se dr. Tavčarjevim dedičem obljubili za prodane delnice itd. Bodi pa to kakorkoli, istina je, da je v Narodni tiskarni nastala nova večina, ki bo odslej naprej vladala tudi pri »Slov. Narodu«. Le tako si je razlagati odstop upravnih odbornikov, ki so pripadali k stari večini in ki se bodo seveda nadomestili po volji nove večine, stoječe pod vodstvom gg. Arka in Praprotnika. Pri tem položaju ne more biti dvoma, da je »Slov. Narod« prešel v druge roke. Da »Slov. Narod« ne bo zopet tajil, povemo še, če on tega ne ve, da zdaj v njegovem uredništvu daje direktive v imenu nove večine g. dr. Kramer — glavni urednik »Jutra«.

Quae mutatio rerum! — Brentačev sin, »žalostni Miha« (Tavčarjeve povesti IV, Na Zali) pa pripoveduje: »In stari Brentač, ki je že davno pod zemljo, se vrti, kakor vrtlika v svojem grobu, če ima kolikšak prilike, da gleda vse to, kar počenja njegov sin na svetu!« — »Kmetijski list« pa piše: »Slovenski Narod«, glasilo narodnonapredne stranke, je menjal lastnika in postal popolnoma odvisen od bančnih mogotcev. S tem je izgubila Slovenija svoj edin neodvisen dnevnik, narodno-napredna stranka pa svoje glasilo. Novi šefi »Slovenskega Naroda« so se potrudili, da so izpremembo lastništva povdarili takoj tudi v vsebini lista in značilno je, da se je to zgodilo z lažnivim napadom na nas. Z menjavo lastništva se je torej spremenila tudi pisava lista in stare tradicije »Slovenskega Naroda« so žalostno pokopane. Mi bomo znali vse to vpoštevati in upamo, da se najde v Ljubljani še vedno dosti poštenjakov in svobodomiselcev, ki ne padejo pred milijoni bančnih mogotcev kar na kolena. Špekulacija mladim in bančnikom, da se more z denarjem kupiti mnenje slovenske javnosti, se bo in se mora ponesrečiti.

— Belgijski narodni praznik se praznuje v torek, dne 27. novembra t. l. Oficielni sprejem ob 11. uri dopoldne na belgijskem konzulatu.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10. dopoldne v zbornični dvorani na univerzi javno vsakomur dostopno predavanje o temi: Socialno-etične

naloge osnovnega šolstva. Predava g. Ivo Periot. Vabimo vse kroge naše javnosti, zlasti še naše vzgojitelje ter one, ki so jim vzgojna vprašanja pri srcu.

— Izplačilo invalidskih podpor. Ministrstvo za socialno politiko je odločilo, da se morajo takoj izplačati zaostale invalidske podpore, katerih se ni izplačalo zaradi finančne krize. Še tekom tega meseca se morajo izplačati vse neizplačane invalidske podpore od meseca maja dalje.

— Obleda za poštno uslužbenca. Ministrstvo pošte in telegrafa je naročilo večjo množino oblek, katere bo razdelilo poštnim uslužbencem za zimo.

— Prepovedan list. Ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo bolgarski list »Trnovski kraj«, ker piše proti naši državi in prinaša neresnične vesti o naših razmerah.

— Novi profesorji na naših univerzah. Sekcija zakonodajnega odbora je odločila, da se poveča število profesorjskih mest na naših univerzah in sicer se ustanovi v Ljubljani 7 novih rednih profesorjskih mest in 8 izrednih, v Beogradu 11 rednih in 13 izrednih in v Zagrebu 6 rednih in 6 izrednih.

— Direktna telefonska zveza Beograd — Sarajevo — Split je končana in se je dne izročila prometu.

— Druga skupina književnih redkosti je v Matični knjižnici sedaj razstavljena. Obstoja iz slovenskih klasikov, Kersnika, Stritarja, Tavčarja, Trdine, nadalje iz zbirk Knezove knjižnice, Leposlovne knjižnice, Zabavne knjižnice, Ljudske knjižnice, Prevodne knjižnice itd. Tudi starejši slovenski tisk si močno zastopani. Matična knjižnica je spremenila svoj načrt, ta namreč da bi vsako leto pridelala take književne razstave. Ona bo stalno zbirala in oddajala antikvarične knjige. Kdor golj domačo knjižnico, pa bi jo rad izpopolnil, naj se obrne na dotično knjižnico, ki mu bo zaležene knjige po možnosti preskrbela. S tem naznanja Matična knjižnica vsem ljubiteljem knjig, da odvarja kot poseben oddelek stalen antikvarijat, ki se bo trudil z vsemi silami služiti zahtevam občinstva. Že sedaj vabimo, da si interesi ogledajo našo skromno pa vendar lepo zbirko v knjižnici na Kongresnem trgu št. 9. Ker je čisti dobiček namenjen v korist Jugoslovenske Matice, pričakujemo, da bo občinstvo Matično knjižnico podpiralo s svojim obiskom in s svojimi blagohotnimi naročili.

— Ljubljansko gasilstvo. V zadnji seji občinskega sveta ljubljanskega je poudarjal obč. svet. g. Kralj, da obstoja v Ljubljani požarna policija iz poklicnega gasilstva in iz humanitarnih obzirov prostovoljnega gasilnega društva. Razmerje med tema dvema pa se je posebno v zadnjem času tako poostrišlo, da se mora to razmerje končno veljavno razčistiti. Tako ne more iti dalje. — To je pokazal tudi slučaj požara dne 25. okt. pri Rostoharju, kjer sta bili obe požarni brambi na mestu. Da se reši ta mučen spor med prostovoljnimi in poklicnimi gasilstvom, je predlagal obč. svet. g. Kralj, naj se imenuje v to svrhu posebna komisija in naj se uvede v socialno političnem odseku stroga preiskava, h kateri naj se pritegnejo kot strokovnjaki gg. Turk, Barle in Hojan. Obč. svet. Tavčar je poudaril, da forsiranje poklicnega gasilstva proti prostovoljnemu gasilstvu v nobenem oziru ni na mestu in da se napetost med obema namenoma pospešuje. Ugotavlja tudi, da je rabilo poklicno gasilstvo brez vsakega dovoljenja orodje prost. gas. društva in ga tudi poškodovalo, kar se od strahu poklicnega gasilstva ne prizna in ne popravi. To napetost je treba v dobrobit mesta in okolice odpraviti, kakor je potrebno tudi odpraviti politiko iz ljubljanskega gasilstva. Končno je poudarjal k vprašanju g. župan, da je on po določbah avtonomnega mesta Ljubljane na požariščih prvi odločujoči organ. Sedaj pa je kot njegov namestnik vodja poklicnih gasilcev g. Koleša. Cela zadeva med prostovoljnimi in poklicnimi gasilstvom z ozirom na spor povodom požara pri Rostoharju pa se je odstopila sodišču in boro sivočasno, ko izreče tudi za žaljenje uradnih oseb merodajno mesto svojo obsodbo, pogloblji stvarno sporno razmerje med poklicnimi in prostovoljnimi.

— Izžrebani portniki za zimsko zasedanje ljubljanske porote, ki se prične v ponedeljek, dne 10. decembra: Ivan Mencinger, posestnik Radovljica, Kunc Fr., posestnik Rovte Logatec, Vovk Jakob, posestnik Jesenice, Snoj Anton, posestnik Litija, Berglez Matevž, posestnik Kranjska gora, Udri Jakob, posestnik Spodnja Besnica Krani, Tolaci Josip, trgovec Logatec, Plešec Andrej, trgovec Sora, Škrjanc Anton, stavbenik Zigonja vas Tržič, Dolanc Matija, posestnik Kašča Litija, Globočnik Karl, tovarnar Tržič, Vreček Jakob, lesni trgovec Trata, Čebela Jože, posestnik Leše Litija, Deisinger Josip, posestnik in trgovec Škofja Loka, Poličar Miha, posestnik in mizar Radovljica, Pogačnik Franc, kolarski mojster Srednja Dobrava Radovljica, Flis Jakob, posestnik Stob, Pretnar Ivan, posestnik Milno, Hribernik Ivan, posestnik in trgovec Puštal Škofja Loka, Jelovčan Jernej, Murave Kranj, Rovšek Franc, posestnik Litija, Ribčič, Bernard Josip, posestnik Koritno Radovljica, Jemc Franc, posestnik in pleskar Radovljica Bled, Azman Janez, posestnik Brda Radovljica, Kocjančič Franc, posestnik Dovyje, Kuralit Jakob, posestnik Zabnica, Zupan Josip, lesni trgovec in posestnik Dobyje, Sitar Peter, mizar Sebenje, Tržič, Lombar Andrej, krojač Zgornja Šiška, Ambrožič Josip, gostilničar Ljubno, Košak Franc, posestnik in gostilničar Stranska vas, Zemlja Josip, posestnik in gostilničar Vrba Radovljica, Gorjanc Ignacij, posestnik Jesenice, Matjan Josip, posestnik Vižmarje, Calcari Franc, lesni trgovec Virmaše, Janc Florjan, posestnik Radovljica. — Nadomestni porotniki: Bajc Anton, vrtnar in posestnik Ljubljana, Tržaška c. 34, Podboj Ivan, trgovec in posestnik, Sv. Petra c. 95, Vrtačnik Ivan,

pek in posestnik Tržaška c. 19, Komar Ivan, trgovec in posestnik Krakovska ul. 13, Verlič Josip, trgovec Cesta na Gorenjsko železnico 7, Gayer Rudolf, ključavničar in posestnik Cesta na Gorenjsko železnico 10, Moser Jurij, izvozeč in posestnik Zeljarska ul. 4, Rojina Ivan, posestnik Sp. Šiška, Hrovatin Maks, lastnik tiskarne Ljubljana, Wolfova ul. 12.

— Zimska porota. Za zadnje letošnje porotno zasedanje, ki se prične v ponedeljek, dne 10. dec. so razpisane od sedaj sledeče obravnave: V ponedeljek 10. dec. Stefan Ciglič § 140 — in Josip Kovač § 171, v torek 11. dec. Angela Dolenc § 139, v sredo 12. dec. Zorko Janc § 209, v četrtek 13. dec. tovariša Ivan Rok in Mlakar Rok § 101, v petek 14. dec. Kozlevčar Anton in Ložar Josip § 155 v soboto 15. dec. Sterle Jakob in tovariša Kristan Miha in Blažič Peter, vsi po § 217 in pa Jos. Roblek § 8 in 125, v ponedeljek 17. dec. Anton Kajfež § 197 in v torek 18. dec. France Podbevšek §§ 123 in 127. — Ti slučajji so razpisani do sedaj in možno, da pridejo naknadno dodatno še kakšni slučajji, o čemer bomo svojočasno poročali.

— Železniška nesreča. V bližini postaje Jarše je povozil kamniški vlak okoli 17. ure voz Josipa Verliča, ki je vozil preko tira. Voz je odbilo s proge, k sreči pa se ni pripetila nobena večja nesreča.

— Zaradi stanovanja sta se sprle perica Neža Gomilšek v Stritarjevi ulici in njena najemnica šivilja Marija Malv. Gomilškova je hotela odpovedati Maljevji stanovanje, kar jo je tako ujezilo, da je pograbila gospodinjino in jo vrgla preko stopnic, pri čemer je dobila Gomilškova lahke poškodbe.

— Tatvine v Ljubljani. Iz spalne sobe na Dunajski cesti št. 35 je bilo ukradeno Francetu Smerkolu par črnih čevljev na zadrgo v vrednosti 225 Din. — Rudolfu Kralju pa rjav površnik vreden 125 Din. — Na Sv. Petra cesti je bilo ukraden čevljarju Filipu Kamenšku, črno pleskano moško kolo, vredno 1500 Din. — Na Vodnikovem trgu je bil ukraden soprog železničarja Antoniju Cerovec 4 kolezni zeleno pobarvan ročni voziček, vreden 150 Din. Voziček ima kolesa od otroškega vozička. — Na Starem trgu je bila ukradena iz podstrešja Frančiški Lukovskovi železna peč, vredna 600 dinarjev.

— Nevarne preigranice. Pred nekaj dnevi je prišel k gostilničarki in trgovki Frančiški Zalošek v Boštanj neznan človek obleden mož. V postilni se je napil in naedel, v trgovini pa si je nakupil 4 moške srajce, 4 volnene naglavne rute in ženski plet v skupni vrednosti 1260 Din. Ker ni imel dovolj denarja za zaplato in za nakupljeno blago, je obljubil, da bo dal za ta znesek jabolka in orehe in je prošil, da ga pelje v to svrhu Zaloščekov voznik na njegov dom v Krmelj. Zaloščekova mu je dala konja, voz in voznika in neznanec se je lepo odnehal z nakupljenim blagom in s čubo, toda ne v Krmelj, marveč samo do Zupančičeve gostilne na Mirni. Tam sta oba zopet jedla in pila in šla spat. Ponoči pa je neznan kavalir pobegnil in odnesel še gostilničarju 500 Din vredno konjsko odejo.

— Tat v kozolcu. Posestniku Ivanu Novaku v St. Vidu pri Lukovci sta bili ukradeni izpod kozolca 2 voznici plati vredni 2500 Din.

— Pobegnil je od svoje jedinice redov II. bat. II. div. šumadijskog art. puka Alojz Zemljčič iz Stavske.

— Cerkveni rop. V noči 20. nov. je bilo vlomljeno v farno cerkev Sv. Jurja na Catežu. Vlomilec je odnesel iz omare v zakristiji 2 kupi in pateni od kelihov. Poskušal je tudi vlomiti v tabernakel, kar pa se mu ni posrečilo. Ukradene predmete in škodo cenijo na 1600 Din.

— V Otiškem vrtu je bilo vlomljeno pri pos. Francetu Dularju. Tat je odnesel srebrno žensko uro in nekaj stare obleke v vrednosti 1600 Din.

— V Lukovku pri Trebnjem je bila ukradena pos. Ant. Retelju riava usnata denarnica s 150 Din gotovine in nekaj obleke.

— Razne nesreče. Pri stavb. podjetju Inž. Jenko je padla delavka Marija Gajšekova z odra in se je poškodovala na glavi. — Marinšek Viktor, delavec v Radomiljah, si je pri krožni žagi obrezal dva prsta na levi roki. — V tovarni pohištva Remcc S. v Duplici je padla delavka Franca Borčeva po stopnicah in si zlomila desno roko. — V tov. »Titan« v Kamniku se je opeknel del. Vrhovnik Viktor po levi roki. — V Illovi na Gorenjskem se je nevarno vsekal v desno roko drvar Franc Smid. — Pri »Zdržnih opekarnah« na Viču je zmečkal stroj za strešno opeko delavki Jesenovec Frančiški desno roko. — Delavki Kraner Ani je padlo na stavbi v Mariboru na glavo zidarsko kladivo in jo nevarno poškodovalo. — V livarni zvonov in kovin inž. J. H. Bühl v Mariboru je ključavničarju Steinmetz Gotfriedu zmečkal stružni stroj desno roko.

— Celjske novosti. Velik sneg je zapadel zadnje dni tudi okrog Celja. Po mestu je napravil mnogo škode na telefonskem omrežju, ker je potrganih mnogo telefonskih žic. — Proračunska seja mestnega občinskega sveta se je vršila v sredo zvečer v mestni posvetovalnici. Obravnaval se je proračun mestne občine za leto 1924. Skupne potrebščine znašajo 3.471.113 dinarjev. Pokrile se bodo iz raznih preložitiranih davščin kakor doklad na državno najmarjino, zemljarino, splošno pridobitno itd. V veljavni ostanejo še nadalje vse dosedanje izredne davščine. Previšale se bodo razne pristojbine, kakor vodarina, dalje klavniške pristojbine in razne druge stvari. Razpravljalo se je tudi o dohodkih raznih mestnih podjetij, ki so vsa razum planarne aktivna. Posebni stanovanjski urad se bo opustil ter se prenesele njegove agende na mestni magistrat. Znatno se bo pomnožila javna razsvetljava. V veljavni ostane še nadalje sklep, da mestna občina odpruča razne nepotrebne občinske hiše. O proračunu, kateri je bil sprejet, se je vršila debata ter se predložil pokrajinski upravi pravočasno v odobrenje. — V razpravi glede zboljšanja rentabilnosti mestnih podjetij se bo razpravljalo v posebni seji ter obstoja načrt ustanovitve upravnškega sveta,

v katerem bi bili razen članov mestnega občinskega odbora tudi razni strokovnjaki. — Vršila se je tudi razprava glede elektrifikacije našega mesta in okolice, katere se bo zvršila s tem, da se izpopolni elektrarna pri Westenu tako, da bo mesto v prihodnjih mesecih zadostno preskrbljeno z električnim tokom. — Kaznovan tat. 33-letni delavec Ivan Pečovnik je bil že 6krat radi raznih tatvin kaznovan. 6. septembra se je nahajal v zaporih, ker je imel odsedeti 6letno ječo. Bil pa je amnestiran. Komaj je prišel na prosto, je zopet pričel izvrševati svojo staro obrt. Pri poselitvi Ani Božnik je v noči 24. oktobra pokradel vso obleko. Okrožno sodišče v Celju ga je sedaj zopet obsodilo na 6 mesecev težke leče, odsedeti pa bo moral sedaj tudi ono kazen, katere mu je bila vsled amnestije spregledana.

— Marihoreke novosti. V soboto 24. t. m. ob 5. uri popoldne priredi francoski krožek v slavnostni dvorani moškega učiteljskega predavanja v francoskem jeziku. Govoril bo g. Lucien Tesieres, profesor za francosko slovostvo na ljubljanski univerzi o argot francoise, to je o žargonih posameznih slojev ljudstva. — Trgovskemu potniku Alojziju Kochu je bil na potovanju iz Ljubljane v Maribor v osebnem vlaku ukraden od neznanega storilca ročni kovčeg, v katerem so bili razni predmeti v vrednosti čez 1000 dinarjev. — Na včerajšnjem sestanku interesentov za ustanovitev podružnice Jadranske straže v Mariboru je bil določen pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da uredi vse potrebno za sklicanje ustanovnega občnega zbora. — V prid otroške bolnice priredi vrtnarsko podjetje »Vrt« dne 1. in 2. decembra veliko cvetlično razstavo. — Sinoči okrog sedme ure je izbruhnil v obratnem prostoru strugarja na Grajskem trgu požar. Vnela se je stena napolnjena z žaganjem, skozi katero je bila napeljana cev peč. Ogcnj so k sreči takoj zapazili in poklicali požarno brambo, ki je v kratkem pogasila ogenj. Škoda je povsem neznatna. — Včeraj ob 9. uri predpoldne je bila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem razprava proti »Orjunašem«, ki so obdolženi nočnega napada na Cirilovo tiskarno in poškodbe tiskarskih strojev. Predsednik senata je dr. Guzelj, votantji pa dvornik svetnik Fon, višji sodni svetnik Stergar in sedni svetnik Zemljčič. Državno pravdnstvo zastopa dr. Zorjan. Kot branitelji obtožencev so prisostvovali razpravi dr. Rosina, dr. Müller, dr. Kukevec, dr. Lipold, dr. Boštjančič in dr. Snuderl. Dopoldanska razprava je bila izpolnjena s citiranjem obtožnice in z zasliševanjem obtožencev. Orožniška patrulla je privedla k razpravi tudi Gruma, ki bi bil moral nastopiti kot glavna obrambna priča. Grum se je odpovedal pričevanju iz razloga, ker bi mu to bilo v sramo. Njegove razloge je sedaj uvaževal. Razprava je bila ob pol dveh prekinjena in se je nadaljevala ob 4. popoldne. Popoldanska razprava je bila izpolnjena z zasliševanjem prič in s citiranjem spisov. Zvečer je bila razprava preložena na danes dopoldne.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

— Opozorilo. Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. je izdatno znižala dosedanje cene v vseh detajlnih trgovinah. P. n. občinstvo naj se v lastnem interesu posluži te prilike.

— Svarilo. Pred nakupom manufakturnega blaga za dame in gospode, predno si ne ogledate veliko zalogo po najnižjih cenah v specialni trgovini Josip Bedrač (hiša Pok. zavoda) Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Novosti iz Primorske.

— Nesreče z granatami. Po kraji, kjer je divjala vojna, se še vedno dogajajo nesreče z vsemi mogočimi razstrelili. Tekom enega tedna so se zgodile na Goriskem sledeče nesreče: Pri št. Mavru je nabiral še doli časa 22letni Anton Bensa vojno strelivo. Zadnje dni ga je pa kar nenkrat zmanjkalo. Našli so ga vsega razmesarjenega, da so težko ugotovili njegovo identiteto. — S podobnim poslom se je pečal tudi 43letni Franc Beč iz Vipolže. V Kolskem mu je pa pri tem eksplodirala mina in ga težko ranila. — Konrad Spessot iz Solkana je opazoval delavce, ki so izpraznili granate. Eden delavec je med tem vrzel gorečo cigareto v smodnik, ki se je vnel in nevarno ožgal Spessota po obrazu. — Franc Benedičič iz Dragovice je praznil šrapnel, pri tem pa bil tako nepreviden, da je z njim dvakrat udaril po kamnu, vsled česar je šrapnel eksplodiral in ga raznesel na drobne kosce.

— Vi ste bili razvajeni, tako je povedal videmski prefekt bednim posestnikom iz Ukeva na Koroskem, ko si je ogledal po povodnih opustošene kraje in so ga pri tej priliki vaški predstavniki prosili za pomoč. Dostavil je še, da bodo morali pač pozabiti na minule čase. Mož, ki si je prišel ogledat posledice povodni, ki je do prišel pol hiš v vasi zasula s peskom in v Saharo spremenila polje in travnike ni našel tolažilne besede za slovensko ljudstvo, ampak zagrozil jim je, da bo še slabše. Sicer je pa boljše, da gospodje ne obljubujejo, ker tako in tako nič ne storijo za slovensko ljudstvo. Ko se je ravno isti prefekt mudil v Dornbergu, je obljubil vinogradnikom, ki so ga na kraljevski način pogostili, da bo poskrbel, da bodo lažje prodajali svoj pridelek. Toda obljuba je ostala samo obljuba in še danes dolga dela.

Iz društvenega življenja.

— V društvu »Soča« predava danes v soboto 24. novembra 1923 v salonu pri »Levu« univer. profesor g. dr. Leonid Pitamic o proporcijarnih volitvah. Vabimo svoje člane, prijatelje in drugo cenjeno občinstvo k temu veleakademalnemu predavanju, ki je zlasti v sedanjem času važen za vsakega državljanja. Po predavanju prosta zabava, Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost.

Dopisi.

— Velenje. Jamomerc in zunanji prometni upravitelj Rudarske uprave v Velenju g. Franjo Jereb je dne 20. t. m. umrl v Idriji. Pokojni je bil vester uradnik, dober tovariš in zaveden narodnjak iz danes zasledenege ozemlja, kamor se je vrnil. — žal — ne k zboljšanju narušenega zdravja, temveč k zadnjemu počitku v rodni zemlji. Pokojniku bodi blag spomin, njemu velja zadnji rudarski pozdrav: »Na srečo!«

— Slovenska Bistrica. Tudi naše mestce se pripravljajo z vsemi svojimi kulturnimi društvi na izvanredno častno proslavo petletnice našega ujedinjenja z brati Srbi in Hrvati. Na predvečer t. j. 30. t. m. ima občinski odbor slavnostno sejo in nato se priredi po mestu bakljada z godbo. Bakljade se udeležijo vsa društva z vojaščinno vred. Na dan osvojenosti prirede čitalničarji v hotelu »Beograd« veselilno enodejanko. »Raztresenice«. Ob tej priliki nastopi javno privikar domači orkester in pevski zbor. Nadejamo se, da bodo zlasti Bistričani znali dokazati umevanje za to proslavo in z mnogobrojno udeležbo pripomogli do najlepšega poteka tega dne.

Borzna poročila.

Beograd, 23. novembra. (Z) Devize. Dunaj 0.1240—0.1243. Budimpešta 0.46—0.48. Švica. povpraševanje 1537.50, London 385—386, Italija 383.50—384.50, New York 88—88.20, Pariz 481—482, Praga 255—255.50, Solija 70—72. — Valute. Madžarske krone, ponudba 0.35, češke krone 255—255.50.

Zagreb, 23. novembra. (Z) Dunaj 0.12425—0.12525, Budimpešta 0.455—0.465, Italija 382—383, London, izplačilo 385—386, London, ček 384—385, New York, ček 87.50 —88, Pariz 475—480, Praga 255—256.25, Praga, ček 254—255, Švica 1

Jul. Zeyer:

Gompači in Komurasaki.

(Japonski roman.)

(Nadaljevanje.)

Resneje jo je privajal k sebi. Tu je zaustila zavesa in starka se je priplazila k njima kakor senca.

»Moja gospa,« je šepetala s tresočim se glasom. »Izgubljeni smo. Druga ladja plove za nami, zasledujejo te tvoji sovražniki...«

Ni še dogovorila, ko se je Hotaru opotekla, kot da so jo pograbile bolečine, in zgrudila bi se bila. Gompači jo je trdno držal v naročju.

»Sam primem za veslo,« je zašepetal.

»Ne, ostani tukaj!« je kriknila. »Ne odhajaj, moža, ki veslata, sta močna in zvesta, in tebe ne sme nihče videti! Uidemo jim, treba je le, da plovemo na ovinkih po ozkih prekopih, kjer nas prej izgube iz obzorja!« Pomignila je z roko in starka je odšla, da obvesti plovce, kaj gospa hoče.

Sedaj je bežala ladja še hitreje, toda Gompačiju, ki se je od razburjenja ves tresel, se je zdelo, da plovejo dolgo uro. Slednjič je prišla zopet starka in rekla smehljaje se: »Rešeni ste!«

Hotaru se je radostno vrgla mladeniču na prsi.

»Končno sladko plačilo za bridke trenutke!« je vzklíknila in kmalu nato se je ladja ustavila.

Izstopili so na pusti breg, po katerem se je vlekli zid kakor do neskončnosti, in se izgubljali v poltemi. Starka je hitela pred njima in se ustavila pri portalu, ki sta ga tvorila dva podboja in preperel počezan tram, na katerem so se še vedno bliščali medeni okraski. Potrkala je na vrata, ki so se takoj odprla in takoj zopet za njimi zaprla, brž ko so prestopili prag. Potem so šli kakor po hodniku med gostim grmičjem in drevjem in nenadoma so stali na travniku, sredi katerega je bila velika, napol porušena palača. Jutranji svit se je širil po nebu in poslopje ter njegova okolica sta imela v nedoločeni svetlobi neistinito podobo. Hiša je bila videti kot po požaru, toda z napol sesutih galerij in z oken so visele girlande iz najkrasnejših cvetk, in drevju so se prebujali krog in krog ptiči z zlatim perjem, iz sence vrat so stopali zbori mladih deklet v najbogatejših oblekah in hiteli prihajajočim naproti ter jih prijazno pozdravljali. Nekatere so imele pahljače iz pavilj peres, druge solnčnike iz brokata, zopet druge zastavice, plapolajoče v jutranjem somraku kakor oblaki, ki jih rdeči zora, in z vsemi temi predmeti so mahale v pozdrav.

»Vse je pripravljeno,« je rekla Hotaru, »pojdi in odpočij se v hiši!«

Ko so stopili v dvorano, ob katere vratih so goreli na obeh straneh plameni, plameni svatovski, je sedel Gompači na pripravljeno mesto, ki je bilo visoko kakor prestol, in Hotaru je izginila. Kmalu se je zopet vrnila in bila je oblečena kot najkrasnejša nevesta strogo po obrednih predpisih.

Zavita je bila v bogato belo, svileni oblačilo, ki je bilo po davnem običaju okrašeno z obšivi, ki so imeli obliko rombov, in z glave se je spuščal pajčolan iz bele svile in jo ogrinjal kakor plašč v dolgih slikovitih gubah. Bila je blede, oči so se ji bliskale kakor v mrzlici. Obenem z njo so vstopile deklice in ulivale iz starodavnih vaz iz dragocenega emaila dišave po tleh, druge so vihtele kadilnice, tako da je stala nevesta v oblaku belega dima. Pod okni se je oglasila godba. Gompači je žarel od sreče, vstal je in peljal nevesto na določeno častno mesto. Odvzeli so mu orožje in mu ogrnili plašč iz krasnega brokata. Dve deklici sta vili saki iz dveh različnih čašic v tretjo, prelili to pijačo v majhno posodico z dvojnimi grlom in jo podali ženinu. Ženin je pokleknil z nevesto pod poročni baldahin in se obrnil z nežnim usmevom k njej, podava je posodico, ki je značila simbolično čašo življenja, ki naj jo skupno izpijeta do dna. Obred veleval, da pije ženin in nevesta izmenoma. Gompači je dvignil z roko, ki se je tresla od blaženosti, čašo k svojim ustnicam, nekoliko izpil in potem pristavil drugo grlo k nevestinim ustnam. Tu je planila Hotaru naglo s preproge in mu izbila čašo iz roke.

»Česa se drzneš, suženj?« je zakričala na Gompačija, ki se je tako prestrašil, da je skoro okamenel.

»Kaj to pomeni?« je vprašal končno, kakor da se prebujal iz sanj.

»Iz ene čaše pijem samo s svojim ženinom,« je odgovorila nekoliko mirneje.

»In to sem jaz —«

»Nikoli!« je kriknila. »Godba pod oknom mi javlja, da se moj ženin bliža. To, kar sem ti pravi, v ladi o svoji svatbi, je res — le da nisi ti moj izvoljenec!«

(Nadaljevanje sledi.)

Zahtevajte od Vašega čevljarja strojno pritrjevanje in Vi ne boste več nočili čevljev brez BERSON-gummi potplatov! Prihranite si drago popravilo, ohranite Vaše obuvalne trupe elegantno, obvarujte noge pred mokroto, ter ga pri hoji ne slišate.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o britki izgubi našega najdražjega predobrega soproga in očeta, gospoda

Ivan Zupančič-a, gostilničarja in posestnika

kateri nas je po dolgi, mukepolni bolezni danes ob 23. uri zvečer za vedno zapustil.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 25. novembra t. l. ob 1/4 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Ahacljeva cesta 15, na pokopališče k sv. Križu.

V Ljubljani, dne 23. novembra 1923.

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para. z davčino vred.

Izjava o Toplodarju.

Z veseljem Vam izjavljam, da oba aparata Toplodar, katere ste pri meni postavili, zelo dobro grejeta ter delujeta brez vsake napake in sem z njimi zelo zadovoljen. Jaz Vam za morem na Vašem res koristnem izumu čestitati in bom vsak čas to praktično napravo Toplodar vsakomu toplo priporočil. Andrej Oset, veletrgovec v Mariboru. Naroča se: Jugometalija Ljubljana, Kolodvorska ul. 18 ali R. Nipič in drug. Maribor.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, trgovica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specijalna trgovina za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

150.000 Din. posojila

iščem za dobo dve leti; znesek se vključi na posojstvo na prvo mesto. Plačam 14%, obresti vsak mesec naprej. Ceneno ponudbe na upravo tega lista pod »Absolutno varno 78«.

Vsakoga posla

se loti absolvent realke z znanjem knjigovodstva in jezikov. — Ponudbe na upravo lista pod »Priden«.

Prodaj

dobro ohranjeno trgovsko opremo za manufakturno in specijalno trgovino in sicer: štelaze v dolžini 14 m ter zraven spadata dve pulte. Istotam se prodasta 2 veliki, emailirani peči »Meldinger« za dvorane; en ciklonet 7—17 HP za 2 osebi, moderniziran, zelo praktičen, priporočljiv za trgovske potnike, ter eno motorno kolo 1 1/2 HP »Motaschohe«. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Josip Toplak, Dolnja Lendava.

Potnik

za Slovenijo, ki je dobro uveden pri trgovcih z vinom, gostilničarjih in kavararnih se liče. Stalno nameščenje, fiksna plača, provizija in dnevnice. Pismene ponudbe z zahtevno plačo naj se pošljejo na naslov: Hrvatska središnja vinara d. d. u Zagrebu.

Specijalna mehanična

delavnica za popravilo pisalnih in računalnih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1

Priporočila se

konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalih. Brata Brunske, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Železna peč

velika, se proda za 5000 K pri Tomažič, Sv. Petra cesta 2/II.

Nov angleški tečaj

za začetnike, direktna metoda, začne za 8 do 10 oseb rojena Angležinja z dolgoletno učiteljsko prakso, dve uri na teden, 7 Din ura. Javiti se pri Miss Farler, Pražakova ulica (nova Toenniesova hiša), med 2. in 3. popoldne.

Izvirjena pletilka

za nogavice se takoj sprejme. Naslov v upravi lista.

6—10 vagonov

prvovrstnega krompirja na prodaj. Naslov v upravi lista.

Jabolčnik

prvovrsten, se kupi večje množine. Ponudbe z vzorcem naj se pošljejo upravi lista pod »Jabolčnik«.

Brinjevec

samo zajamčeno, pristno kmečko blago se kupi večje množino. Najsikrajne ponudbe in vzorec je poslati na poštini predal 74, Celje.

Prazne zaboje

velike in srednje, kupimo vsako množino. Emil Lajovic & drug. d. d. Ljubljana (Mostje).

„Vesna“ Brata Pohlin i. dr.

tvornica vlasnic, kljukic, rince za čevlje, kovinastih gumbov i. t. d.

Ljubljana I., poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

GRADBENO PODJETJE ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA, Bohoričeva ul. 20.

Slike narisal akad. slikar M. Gasparl. Besedilo zložil Tone Gasparl.

Krasno umetniško in literarno delo

za mladino

izide koncem novembra t. l.

v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani.

Cena po Din 25.—, v luksuzni izdaji po Din 30.—.

Poštnina posebej po Din 1.— odnosno za luksuzno izdajo po Din 1.50.—, za inozemstvo dvojna poštnina.

Naročila sprejema

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Za Miklavža!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—.

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje z akvarel — barvam ali pastel — barvniki Din 4.—

Črnipeter

staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. I igra Din 4.—.

Na novo izšla knjižica: Ivan Albrecht:

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—.

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8

PREIZKUŠENO.

NAJNOVEJŠI IZUM.

POVSOD UPORABNO.

Peč-štedilnik

„UNIVERZAL“

PATENT

ENGELMAN & ROZMAN

se kuri z žaganjem, premogovim prahom, čreslom, šoto, sploh z manjvrednimi odpadki ali pa z navadnim gorivom, lesom, premogom itd.

Prednosti: 1. Kurijo se manjvredni odpadki lesa, premoga itd., z enakim uspehom, kakor navadno gorivo. Stisnjeno žaganje, n. pr. daje v pripravah peči »Univerzal« najmanj tolikšno toploto kot drva.

2. Doseženo toploto je mogoče zadržati v peči zbog principa dveh dimnih cevi in jo izdatnejše izrabiti, kot v navadnih pečeh. Navadnega kuriva se porabi v pečeh »Univerzal« 50% manj, kot v drugih pečeh.

Neprekosljivo štedenje!

Velik napredek v kurilni tehniki!

Deset-urno neprestano gorenje drobnega goriva (žaganja itd.) stane le okrog 25 para, pri uporabi navadnega goriva (lesa, premoga itd.) 50% prihranka.

Najboljše nadomestilo za vsako peč druge vrste. Solidni in trpežni izdelki.

Pojasnila daje in naročila sprejema tvrdka-proizvajateljica:

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D. v Ljubljani.